

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ

(Συμπλήρωση 5ετίας τῆς Γυναίκας)

Ἡ Διάσκεψη τῶν Η.Ε. στὴν Κοπεγχάγη, ἀπὸ 14 ὠς 30 Ἰουλίου 1980 καὶ τὸ παράλληλο Forum τῶν μὴ Κυβερνητικῶν ὀργανώσεων (NGO) ποὺ ἔγινε στὴν ἴδια πόλη ἀπὸ 14 ὠς 24 Ἰουλίου εἶναι τὰ σπουδαιότερα γιὰ τὸ Γυναικεῖο κίνημα, γεγονότα μετὰ τὸ ἔτος τῆς Γυναίκας τοῦ 1975.

Σκοπὸς τους, ὅπως ξέρομε, εἶναι ἡ διαπίστωση τῆς κατάστασης καὶ τῶν τυχόν προόδων στὸ μέσο τῆς δεκαετίας ποὺ στὸ 1975 ἀποφασίστηκε νὰ ἀφιερῶθεϊ στὴ γυναίκα (1975-1985) καὶ ἡ προσαρμογὴ τοῦ προγράμματος τῆς παραπέρα δράσης σύμφωνα μετὰ τὶς διαπιστώσεις αὐτές.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα στὴ Διάσκεψη ἀπαρτίσθηκε τελικὰ ἀπὸ τὶς κυρίες Α. Μαντζουλίνοῦ, Ι. Μαγγανάρου, Μ. Χριστοφιλοπούλου —καὶ τὶς τελευταῖες μέρες— Ι. Λαμπίρη-Δημάκη, Κ. Μπουρδάρα. Ἡ πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου μας, γιὰ λόγους δεοντολογικῶς δὲν ἀποδέχθηκε τὸν διορισμὸ τῆς ὡς μέλους τῆς ἀντιπροσωπεῖας αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ κ. Ι. Σπηλιωτοπούλου.

Στὸ Forum πῆγε ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Συνδέσμου μας ἡ κ. Ἰρις Αὔδη Καλκάνη.

Ἡ διεθνοποίηση τοῦ θέματος τῆς ἰσότητος καὶ ἡ υἰοθέτησή του τουλάχιστον μετὰ τὰ λόγια ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη μέλη τῶν Η.Ε. ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερο χαρακτηριστικὸ τῆς νέας φάσης τοῦ Γυναικεῖου Κινήματος. Ἄν ὄχι τίποτε ἄλλο, ἔχει προκαλέσει τὴν ἀναζωπύρωση τοῦ Γυναικεῖου Κινήματος σὲ ὅλα τὰ κράτη, μετὰ ἀποτέλεσμα τῆς συνειδητοποίησης ἐνδυνάμων μαζῶν ἰδίως γυναικείων, καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν κύρια προϋπόθεση γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς ἀλλαγῆς.

Γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν ἀναγνώστων μας σχετικὰ μετὰ τὶς ἐργασίες τῶν συναντήσεων τῆς Κοπεγχάγης παρακαλέσαμε τὰ μέλη μας κ. κ. Μαγγανάρου καὶ Αὔδη-Καλκάνη νὰ γράφουν τὶς ἐντυπώσεις τους, γιὰ τὴ Διάσκεψη ἢ πρῶτη, γιὰ τὸ Forum ἢ δεύτη.

Πολὸν εὐχαρίστως τὶς δημοσιεύουμε παρακάτω καὶ συγχρόνως εὐχαριστοῦμε τὶς δύο ἀγαπητές μας συνεργάτριες.

Εἰ σ α ν ω γ ῆ

τῆς Ρένας Λάμψα

Ἡ Διάσκεψη τῆς Κοπεγχάγης γιὰ τὴ Δεκαετία τῆς Γυναίκας ἦταν αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ θὰ περιμένε κανεὶς ἀπὸ ἓνα Συνέδριον τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ὅπου δυτικὲς καπιταλιστικὲς δημοκρατίες, ἀνατολικὰ σοσιαλιστικὰ κράτη, φασιστικὲς στρατιωτικὲς δικτατορίες κάθονται πλάϊ-πλάϊ, κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰ — Ἀλγερία, Ἀγκόλα, Ἀργεντινὴ, Αὐστραλία... — καὶ προσπαθοῦν νὰ προωθήσουν τὰ γυναικεῖα ζητήματα μέσα ἀπὸ κυβερνητικοὺς ἐκπροσώπους ποὺ πολλὰ φορὲς εἶναι ἄσχετοι ἢ σχεδὸν ἄσχετοι μετὰ τὰ φεμινιστικὰ θέματα.

Οί περισσότεροι μάλιστα αντιπρόσωποι τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν χωρῶν, γιὰ ν' ἀποδείξουν ἀμεροληψία, ἦταν ἄντρες! (Ἐφόσον ἄντρες καὶ γυναῖκες εἶναι τώρα ἴσοι, ὅπως ἰσχυρίστηκαν, τί σημασία ἔχει ἂν ὁ κυβερνητικὸς ἀντιπρόσωπος εἶναι ἄντρας ἢ γυναίκα ; . . .). Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐκπρόσωποι (136 κυβερνητικοί, 4 ἀντιπροσωπεῖες παρατηρητῶν καὶ μερικοὶ ἐκπρόσωποι ὀργανώσεων τῶν Ἑν. Ἐθνῶν) εἶχαν κάπου μισή ὥρα ὁ καθένας γιὰ νὰ ἐκθέσουν τὰ ἐπιτεύγματα πὸν εἶχαν γίνει στὶς χῶρες τους. . .

Τόσο στὴ Διάσκεψη ὅσο καὶ στὸ Forum τῶν Διεθνῶν μὴ Κυβερνητικῶν Ὁργανώσεων, οἱ γυναῖκες προσπάθησαν νὰ ἀξιολογήσουν προβλήματα πὸν εἶχαν διαφορετικὴ ἀξία γιὰ τὴν κάθε χώρα. Ἐπρεπε νὰ βροῦν σημεῖα ἐπαφῆς γυναῖκες ἀπὸ χῶρες ὅπου εἶχαν λύσει νομοθετικά τὰ θέματα ἰσότητος (ὅπως οἱ περισσότερες Σκανδιναυκῆς χῶρες) καὶ πὸν τώρα ἔχουν φτάσει στὴν καρδιά τοῦ προβλήματος, στὶς προσωπικὲς σχέσεις τῶν δύο φύλων, μακρὰ ἀπὸ προκαταλήψεις, στὴ σημασία τῆς ἐκπαίδευσης γιὰ μιὰ νέα γενιὰ ἀνθρώπων πὸν θὰ μεγαλώσει χωρὶς σεξισμό, καὶ γυναῖκες πὸν βάζουν πρῶτα τὸν κοινὸ ἀγῶνα πὸν γίνεται στὶς χῶρες τους γιὰ ν' ἀποκτήσουν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, γιὰ νὰ νικήσουν τὸν φασισμό, γιὰ ν' ἀποκτήσουν στοιχειώδεις βιοτικὲς ἀνάσεις, καὶ πὸν τὰ προβλήματα τῶν γυναικῶν τῆς δύσης τοὺς φαίνονται οὐτοπιστικά καὶ πολυτελεῖ. . .

Ἡ πολιτικοποίηση τῆς Διάσκεψης καὶ τοῦ Forum ἐπῆρξε ἀναπόφευκτη καὶ δίχασε τὶς γνώμες τῶν γυναικῶν. Μερικὲς ἐποστήριξαν φανατικά ὅτι δὲν πρέπει νὰ κρατοῦν τὶς γυναῖκες μακρὰ ἀπὸ τόσο σημαντικὰ πολιτικὰ θέματα, κ' ἄλλες, ἀπ' τὶς πὸν φεμινιστικὲς μάλιστα ἀντιπροσώπους, ὅπως τῆς Ἰταλίας, δήλωσαν πὸς εἶχαν μεγάλη κατανόηση καὶ συμπάθεια γιὰ τὸ Παλαιστινιακὸν λόγον χάρη ζήτημα, ἀλλὰ θὰ ἐπιθυμοῦσαν νὰ μὴν πιάνει τόσες πολλὲς ὥρες στὴ μοναδικὴ Διάσκεψη πὸν γινόταν ἔπειτα ἀπὸ πέντε χρόνια γιὰ τὰ γυναικεῖα ἀποκλειστικά ζητήματα.

Μιὰ γυναίκα ἀπὸ τὸ Ἰράκ δήλωσε σχετικὰ : «Μερικὲς γυναῖκες κατηγοροῦσαν ἐμᾶς πὸν προερχόμαστε ἀπὸ τὰ ὑπὸ ἀνάπτυξη κράτη ὅτι δώσαμε στὸ Forum μεγάλη ἔμφαση στὴν πολιτικὴ. Ἄλλὰ στὶς χῶρες μας, ἡ πολιτικὴ εἶναι ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου. Βλέπουμε τὸν ἑαυτό μας σὰν γυναῖκες ἀλλὰ καὶ σὰν μαχητὲς γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας μας — αὐτὰ τὰ δύο δὲν εἶναι χωριστὰ θέματα !»

Ἐπῆρξαν φυσικὰ διαφορίες ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες τοῦ Τρίτου Κόσμου ὅπως κ' ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες τοῦ Δυτικοῦ καὶ τοῦ Τρίτου Κόσμου. Ἐνα ἀπὸ τὰ θέματα διαφωνίας ἦταν τῆς κλειτοριδεκτομῆς. Μερικὲς γυναῖκες Ἀραβικῶν καὶ Ἀφρικανικῶν χωρῶν πιστεύουν πὸς οἱ γυναῖκες τῆς Δύσης ἔχουν ἀρχίσει μιὰ σταυροφορία, συμπεριφερόμενες σὰν ἱεραπόστολοι καὶ πὸς ἐπεμβαίνουν σὲ ζητήματα πὸν δὲν τὶς ἀφοροῦν. Ἡ Μαρία-Ἀγγελικὴ Σαβάν, ἐκπρόσωπος τῆς Ἐνώσεως Ἀφρικανίδων γυναικῶν γιὰ Ἐρευνα καὶ Ἀνάπτυξη εἶπε πὸς οἱ δυτικὲς γυναῖκες γιὰ νὰ δημιουργήσουν αἴσθηση στὸ δικό τους κοινὸ δὲν σκέπτονται τὴν ἀξιοπρέπεια αὐτῶν τῶν γυναικῶν πὸν θέλουν νὰ ἀσώσουν, καὶ πιστεύει πὸς οἱ κριτικὲς τοὺς ἔκαναν περισσότερο κακὸ παρὰ καλὸ. Πιστεύει ἐπίσης πὸς πρέπει ν' ἀφήσουν τὶς Ἀφρικανίδες νὰ κάνουν μόνες τὶς διαμαρτυρίες τους, καὶ νὰ δίνουν τὰ σχέδια πὸν ἀφοροῦν τὰ Ἀφρικανικὰ γυναικεῖα θέματα στὴ δική τους ὀργάνωση.

Ἀντίθετα, ἡ Ἄβα Τιάμ, μιὰ Σενεγαλέζα πὸν ζεῖ τώρα στὸ Παρίσι κ' ἔχει γράψει καὶ σχετικὸ βιβλίον, συνδέει τὸ σεξουαλικὸ ἀκρωτηριασμὸ μὲ τὴν πολυγαμία καὶ τὴ βίαιη στέρωση καὶ θέλει μαῦρες καὶ λευκὲς γυναῖκες μαζί

να ένωθοῦν στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν καταπολέμηση ὅλων αὐτῶν τῶν μορφῶν γυναικειᾶς καταπίεσης.

Ὅλ' αὐτὰ ὅμως δὲν θὰ εὐπρόστυον τὴ συνέχιση τοῦ ἀγώνα πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Οἱ διατμήσεις αὐτὲς εἶναι χρήσιμες γιατί γίνονται ἀφορμὴ πίεσης στὶς διάφορες κυβερνήσεις γιὰ τὴν εφαρμογὴ τῶν διαφόρων ἐποχρώσεων πὸ ἀναλαμβάνουν γιὰ τὴν ἰσοτιμία τῆς γυναίκας καὶ γιατί φέρουν τὸ θέμα στὴν ἐπικαιρότητα.

Ἡ συμμετοχὴ τῆς γυναίκας στοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες εἶναι βέβαια ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ μιὰ καλύτερη ζωὴ, ἀλλὰ θὰ πρέπει οἱ γυναῖκες αὐτὲς νὰ φροντίσουν ἔγκαιρα καὶ γιὰ τὸ μέλλον τους ὥστε νὰ μὴν ξεχαστοῦν καὶ πάλι, ὅπως πολλὲς φορὲς στὴν Ἱστορία, ὅταν ὁ συντροφικὸς ἀγῶνας τελειώσει καὶ δὲν χρειάζονται πιά τίς ὑπηρεσίες τους . . .

Ὁ δρόμος εἶναι ἀκόμα μακρὸς γιὰ τὴν πραγμάτωση τῶν ἀληθινῶν στόχων τῆς γυναικειᾶς κινητοποίησης, στόχων πὸ θὰ ὀδηγήσουν στὴ λύση πολλῶν προβλημάτων, πολιτικῶν καὶ μί, καὶ πὸ θ' ἀλλάξουν τὴν ποιότητα ζωῆς καὶ τῶν δύο φύλων.